

HE 188/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion taiteilija-apurahoista annettua lakia. Lain asetuksenantovaltuutusta koskeva säännös ei vastaa perustuslain vaatimuksia, joten asetuksenantovaltuutta ehdotetaan täsmennettäväksi. Lain nojalla säädettävällä valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä taiteilija-apurahavuosien määräs-

tä ja apurahakaudesta, apurahojen hakemista ja myöntämistä koskevista ajankohdista, taiteilija-apurahakauden alkamisesta ja muuttamisesta, apurahan uudelleen jakamisesta, eläkkeestä sekä siitä kenelle ja mihin tarkoituksiin taiteilija-apurahoja voidaan myöntää.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Valtion taiteilija-apurahoja koskeva sääntely perustuu 1 päivänä tammikuuta 1970 voimaan tulleeseen valtion taiteilija-apurahoista annettuun lakiin ja sen nojalla valtioneuvoston asetuksena annettuun valtion taiteilija-apuraha-asetukseen (845/1969).

Valtion taiteilija-apurahoista annettu laki sekä valtion taiteilija-apurahoista annettu valtioneuvoston asetus on säädetty ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa. Valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 5 §:ssä säädetään, että tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella. Valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 5 §:n valtuutussäännöstä ei voida pitää riittävänä ja tarkkarajaisena. Valtuutussäännös on puutteellinen eikä voimassa oleva sääntely anna riittävää perustaa asetuksilla annettaville tarkemmille säännöksille. Lakiin sisällytettävä asetuksenantovaltuutus on laadittava siten, että sen sisältö ilmenee selvästi laista ja että se on rajattu riittävän tarkkarajaisesti ja täsmällisesti.

Valtion taiteilija-apurahan saajille maksettavia eläkkeitä koskevat säännökset (3 a - 3 e §) kumottiin lailla 991/2008. Siirtymäsäännöksen mukaan eläkkeitä koskevia säännöksiä kuitenkin sovelletaan ennen 1 päivää tammikuuta 2009 vähintään viisivuotisen valtion taiteilija-apurahan saaneisiin, joiden apurahakausiin liittyy säännösten mukainen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke sekä perhe-eläke. Valtion taiteilija-apurahan saaneissa on edelleen henkilöitä, joille on myönnetty ennen lain 991/2008 voimaantuloa vähintään viisivuotinen apuraha, johon liittyy eläketurva.

Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain (657/2012) nojalla vuoden 2013 alussa aloitti toimintansa uusi Taiteen edistämiskeskus -niminen virasto. Uuden viraston perustaminen aiheutti tarpeen muuttaa asetuksella voimassa olevaa valtion taiteilija-apurahoista annettua valtioneuvoston asetusta, jotta se olisi yhdenmukainen Taiteen edistämiskeskusta koskevan lainsäädännön kanssa. Jotta puolestaan asetusta voitaisiin muuttaa, on tarpeen muuttaa voimassa olevaa valtion tai-

teilija-apurahoista annettua lakia, koska nykyisessä laissa oleva asetuksenantovaltuutus ei ole riittävän täsmällinen. Valtion taiteilija-apurahoista annetun lain valtuutussäännöksen ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen. Lakiin ei siis ehdoteta muuta sisällöllistä muutosta. Tämän vuoksi asiassa ei ole järjestetty varsinaista lausuntokierrosta, vaan ainoastaan pyydetty kommentit muutosehdotuksesta Taiteen edistämiskeskuselta.

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Sen 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että valtuutussäännösten tulisi olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

Hallituksen esityksen tavoitteena on muuttaa voimassa olevaa valtion taiteilija-apurahoista annettua lakia ja sen mukaista asetuksenantovaltuutusta niin, että valtioneuvoston asetuksella olisi mahdollista säätää toimivallasta päättää eri taiteenaloilla jaettavissa olevien apurahavuosien määrästä. Asetuksella tulisi voida säätää myös siitä ajankohdasta, jolloin apurahaa koskevat hakeemukset ja apurahan myöntämistä koskevat päätökset olisi viimeistään tehtävä sekä apurahakauden alkamisesta, siirtämisestä, keskeyttämisestä ja peruuttamisesta sekä apurahan uudelleen jakamisesta. Lisäksi asetuksella tulisi voida antaa tarkempia säännöksiä valtion taiteilija-apurahan saajille maksettavista eläkkeistä sekä siitä, kenelle ja mihin tarkoituksiin taiteilija-apurahoja voidaan myöntää.

Esityksen tarkoituksena on säätää asiasta valtion taiteilija-apurahoista annetun lain nykyisessä 5 §:ssä olevaa valtuutussäännöstä täsmällisemmin, jotta säännös täyttäisi perustuslain vaatimukset.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksellä muutetaan voimassa olevaa lakia, jotta se vastaisi perustuslain vaatimuksia

asetuksenantovaltuutuksen täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia tai muita vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Taiteen edistämiskeskusta.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 5 § seuraavasti:

5 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivallasta päättää eri taiteenaloilla jaettavissa olevien apurahavuosien määristä. Asetuksella voidaan säätää myös taiteilija-apurahan hakemista ja myöntämistä koskevista ajankohdista sekä apurahakauden alkamisesta ja muuttamisesta sekä apurahan uudelleen jakamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä taiteilija-apurahan saajille maksettavasta eläkkeestä sekä siitä, kenelle ja mihin tarkoituksiin taiteilija-apurahoja voidaan myöntää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Kulttuuri- ja urheiluministeri *Paavo Arhinmäki*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 5 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

5 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivallasta päättää eri taiteenaloilla jaettavissa olevien apurahavuosien määristä. Asetuksella voidaan säätää myös taiteilija-apurahan hakemista ja myöntämistä koskevista ajankohdista sekä apurahakauden alkamisesta ja muuttamisesta sekä apurahan uudelleen jakamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä taiteilija-apurahan saajille maksettavasta eläkkeestä sekä siitä, kenelle ja mihin tarkoituksiin taiteilija-apurahoja voidaan myöntää.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*